

Sygn. akt I ACa 1047/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Marzanna Góral

Sędzia SA – Zbigniew Cendrowski (spr.)

Sędzia SO del. – Tomasz Wojciechowski

Protokolant – st. sekr. sąd. Ewelina Walczuk

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 czerwca 2012 r. sygn. akt I C 502/11

1. oddala apelację,

2. zasądza od J. B. na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 05 maja 2011 roku skierowanym przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w W. powód J. B. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 50 000 zł. tytułem stosownego wynagrodzenia pobranego przez pozwanego w szczególności na podstawie art. 70 ust. 21 Prawa autorskiego z tytułu objętego tym przepisem rozpowszechniania utworów audiowizualnych oraz z tytułu reemisji utworów audiowizualnych zgodnie z art. 211 Prawa autorskiego, których twórcą (współtwórcą) jest powód - w związku z eksploatacją utworów powoda w okresie od dnia 01 listopada 2007 roku do dnia wniesienia pozwu. Powód wniósł również o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 17 czerwca 2011 roku pozwane Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie :

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powoda J. B. na rzecz pozwanego Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kwotę 10 840 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazał Skarbowi Państwa wypłacić na rzecz powoda J. B. kwotę 128,09 zł. tytułem zwrotu nadpłaconych kosztów sądowych.

Powyższe orzeczenie oparto na następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

Powód J. B. jest montażystą. Dokonał montażu następujących utworów audiowizualnych:

1. 2011 r. – (...);
2. 2011 r. – (...);
3. 2011 r. – (...);
4. 2011 r. – (...);
5. 2011 r. – (...);
6. 2010 r. – (...);
7. 2010 r. – (...) NA (...);
8. 2009 r. – (...),
9. 2009 r. – (...),
10. 2009 r. – (...),
11. 2008 r. – (...),
12. 2008 r. – (...),
13. 2008 r. – (...)
14. 2007 r. – (...),
15. 2007 r. – (...),
16. 2007 r. – (...),
17. 2006 r. – (...),
18. 2006 r. – (...),
19. 2006 r. – (...)
20. 2006 r. – (...),
21. 2005 – 2008 r. (...)
22. 2005 r. – (...),
23. 2005 r. – (...),
24. 2005 r. – (...)

25. 2004 r. – (...),
26. 2004 r. – (...),
27. 2004 – 2006 r. – (...),
28. 2003 r. – (...),
29. 2003 r. – (...) (2003),
30. 2003 r. – (...) W (...),
31. 2003 r. – (...),
32. 2002 r. – (...),
33. 2001 r. – (...) (P. M.)(...)(...)
34. 2001 – 2002 r. (...) (odcinki: 18A-20A),
35. 2001 r. – (...),
36. 2001 r. – (...) (serial TV),
37. 2001 r. – (...),
38. 2001 r. –(...)
39. 2000 r. – (...) (nadzór),
40. 2000 r. – (...),
41. 2000 r. – (...),
42. 1998 r. – (...),
43. 1998 – 2003 r. – (...) (odcinki: 1-74, 76-81, 83-88, 90-91, 96-131),
44. 1997 r. – (...),
45. 2006 r. – (...) (G. D.),
46. 2005 r. – (...),
47. 2004 r. – (...) PARK (...),
48. 2004 r. – (...),
49. 2004 r. – (...) O (...),
50. 2003 r. – (...),
51. 2001 r. – (...) (G. T.),
52. 2001 r. – (...),
53. 2000 r. – (...),

54. 1998 r. – (...),
55. 1998 r. –(...)
56. 1997 r. – (...),
57. 1996 r. – (...)(...)
58. 2006 r. – (...) Z (...),
59. 2005 r. – (...),
60. 2002 r. – (...),
61. 2001 r. – (...),
62. 2008 r. – (...),
63. 2006 r. – (...),
64. 2005 r. – (...),
65. 2005 r. – (...).

Jego udział w montażu następujących filmów (...), (...), (...), (...), (...) Park (...), (...) wynosił odpowiednio: 33,3%, 80%, 50%, 50%, 70% i 60%. Pismem z dnia 19 września 2011 roku powód zgłosił pozwanemu Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w W. swój repertuar z podaniem informacji o rodzaju utworu oraz wysokości jego udziału w montażu poszczególnych utworów audiowizualnych. Na tej podstawie oraz przy przyjęciu stawki 2% pozwany naliczył powodowi oraz wypłacił wynagrodzenie w kwocie łącznej 81 469,90 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów przedstawionych przez stronę pozwaną. Dowody te nie były zanegowane przez powoda. Sąd przydał im moc dowodową i walor wiarygodności nie znajdując podstaw do ich zakwestionowania z urzędu.

Sąd podniósł, że w istocie bowiem w ostatniej fazie procesu - po dokonaniu wypłaty na rzecz powoda przez pozwanego kwoty wynagrodzenia autorskiego spór w sprawie ogniskował się już nie wokół kwestii zasadności powództwa, a jedynie jego wysokości, co do której powód twierdził, że jest za niska i nie powinna być ustalana na podstawie uchwały Rady Administracyjnej pozwanego Stowarzyszenia nr(...). Na okoliczność ustalenia prawidłowej wysokości wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego specjalisty, który to wniosek został przez Sąd oddalony postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 31 maja 2012 roku. Na tej rozprawie Sąd oddalił nadto wniosek powoda o zobowiązanie pozwanego do złożenia tabel wynagrodzeń oraz umów z użytkownikami. Sąd ocenił, że wnioski dowodowe powoda nie zmierzają do udowodnienia okoliczności mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Tylko takie mogą być przedmiotem dowodu i to w sytuacji, gdy są sporne pomiędzy stronami.

Sąd Okręgowy powołał treść art. 106 oraz art. 70 ustawy z dnia z dnia 04 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. z 2006 roku, nr 90, poz. 631 ze zm. zwanej dalej „Prawem autorskim”). Wyjaśniono, że prawo autorskie przewiduje stosunkowo dużą liczbę sytuacji, w których zarządzanie prawami autorskimi lub pokrewnymi na niektórych polach obejmuje także dzieła podmiotów niebędących członkami organizacji zbiorowego zarządzania. Źródłem takich sytuacji są przepisy przewidujące konieczny, a niekiedy alternatywny udział organizacji zbiorowego zarządzania w wykonywaniu określonych uprawnień autorskich (por. art. 19, art. 20 ust. 1 i 4, art. 201, art. 21 ust. 1 i 21, art. 211 ust. 1, art. 25 ust. 4, art. 30 ust. 2 oraz art. 70 ust. 3 Prawa autorskiego). W tych wszystkich sytuacjach obowiązuje zasada jednakowego traktowania.

Zdaniem Sądu najistotniejszy aspekt zasady równego traktowania podmiotów reprezentowanych przez organizację dotyczy podziału wpływów inkasowanych przez nią od użytkowników, czyli tzw. repartycji. W tej właśnie sferze wszyscy uprawnieni powinni być traktowani w jednakowy sposób, co oczywiście nie oznacza, że powinni otrzymywać identyczne kwoty z tytułu tantiem.

Przenosząc powyższe regulacje prawne na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu bezsprzecznie pozwane Stowarzyszenie (...) jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu art. 104 ust. 1 Prawa autorskiego i jest uprawniona do pobierania od użytkowników wynagrodzenia za korzystanie z utworów audiowizualnych, na co wskazuje zezwolenie Ministra Kultury i Sztuki (czego w sporze nie kwestionowano). Jest również zobligowana do jednakowego traktowania praw swoich członków oraz innych podmiotów przez siebie reprezentowanych w zakresie zarządzania tymi prawami lub dochodzenia ich ochrony. Powodowi zaś – jako montażyście – przysługuje z mocy art. 70 tej ustawy prawo do wynagrodzenia za korzystanie z jego utworów, które wypłacić powinno pozwane stowarzyszenie stosując zasadę równego traktowania powoda nie będącego jego członkiem – z własnymi członkami, na co wskazuje treść przepisu art. 106 Prawa autorskiego. Pozwane stowarzyszenie dokonało w toku procesu wypłaty na rzecz powoda J. B. kwoty wynagrodzenia w wysokości 81 469,90 zł. posiłkując się przy ustaleniu stawki dla montażyisty uchwała swej rady Administracyjnej nr (...). Ustalona ta uchwałą stawka pozwane stowarzyszenie stosuje względem swoich członków. W ocenie Sądu wypłata wynagrodzenia powodowi wyliczonego w oparciu o stawkę obowiązującą członków stowarzyszenia spełnia wymogi wynikające z art. 106 w zw. z art. 70 ust. 21 Prawa autorskiego. Kwestionowanie wysokości stawki uchwalonej tą uchwałą nie jest dopuszczalne w ocenie Sądu, ponieważ mogłoby w efekcie doprowadzić do zachwiania wspomnianej wyżej zasady jednakowego traktowania członków stowarzyszenia i osób nie będących jego członkami. Dopuszczenie do jej kwestionowania doprowadziłoby w istocie do sytuacji, w której większe prawa miałiby twórcy niezrzeszeni w stowarzyszeniu, a ponadto wystąpiłoby ryzyko zburzenia konstrukcji systemu repartycji wynagrodzeń prowadzące do pokrzywdzenia uprawnionych do wypłaty twórców.

Według oceny Sądu należy zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż Sąd nie jest uprawniony do badania zgodności z prawem uchwały stowarzyszenia, stoi temu na przeszkodzie treść art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 07 kwietnia 1999 roku Prawo o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz. U. z 2001 roku, nr 79, poz. 855 ze zm.), zgodnie z którym Sąd tylko na wniosek organu nadzorującego lub prokuratora, może uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę stowarzyszenia. Dopóki uchwała nr(...) nie zostanie uchylona we właściwym trybie, dopóty przyjąć należy, że stanowi właściwą podstawę prawną repartycji wynagrodzeń autorskich dokonywanej przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

W przekonaniu Sądu pozwany dopiero w toku procesu mógł prawidłowo wyliczyć wysokość wynagrodzenia należnego powodowi, ponieważ w czasie trwania postępowania powód przedstawił pozwanemu niezbędne do tego ustalenia informacje, w szczególności dotyczące rodzaju utworu, wysokości udziału powoda w montażu poszczególnych utworów. Bez tych danych, które winny pochodzić od twórcy nie sposób zweryfikować wszystkich istotnych informacji do wyliczenia wynagrodzenia zgodnie z obowiązującą stawką. W tej sytuacji Sąd przyjął, że wypłacona powodowi w toku procesu przez pozwanego kwota wyczerpała jego roszczenie objęte pozwem w niniejszej sprawie, ponieważ nie ma podstaw prawnych do uwzględnienia żądania czterokrotnie przewyższającego stawkę obowiązującą w pozwanym stowarzyszeniu. Prowadziłoby to do złamania zasady jednakowego traktowania twórców – członków stowarzyszenia i nieczłonków. Z powyższych względów orzeczono jak w pkt I sentencji.

O kosztach procesu postanowiono na podstawie art. 98, 99 i 108 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku złożyła strona powodowa zarzucając :

I. Naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.

1. nierozpoznanie istoty sprawy polegające na niezbadaniu wysokości wypłaconego powodowi wynagrodzenia, w efekcie czego Sąd nie dokonał ustaleń w przedmiocie zasadności powództwa i oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w tym zakresie,

2. art. 233 § 2 kpc, poprzez brak zastosowania ww. przepisu, w szczególności brak oceny odnośnie tego, jakie znaczenie nadać przeszkodom w przeprowadzeniu opinii przez biegłego powołanego w sprawie,

3. art. 233 § 1 kpc, poprzez dokonanie oceny dowodów z pominięciem wszechstronnego rozważania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności poprzez nieuwzględnienie sporządzonej w sprawie opinii biegłego,

4. art. 227 kpc w związku z art. 217 § 1 i 2 kpc w związku z art. 278 kpc, poprzez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie ww. przepisów, w szczególności bezzasadne oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego specjalisty, podczas gdy wniosek ten dotyczył okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenie (określenie wysokości udziałów poszczególnych współtwórców), w konsekwencji okoliczności sporne nie zostały dostatecznie wyjaśnione, a w sprawie wymagane były wiadomości specjalne,

5. art. 224 § 1 kpc, poprzez niewłaściwe zastosowanie ww. przepisu, w szczególności poprzez zamknięcie rozprawy, w sytuacji nieprzeprowadzenia wszystkich dowodów,

6. art. 328 § 2 kpc, poprzez niewłaściwe uzasadnienie zaskarżonego wyroku, w szczególności:

a) brak wyjaśnienia przez Sąd dlaczego, po dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego nie została ona wzięta pod uwagę przy dokonywaniu rozstrzygnięcia,

b) nieodniesienie się przez Sąd do faktu uniemożliwienia przez pozwanego sporządzenia pełnej opinii przez biegłego powołanego w sprawie,

c) niewyjaśnienie, jakie podmioty Sąd brał pod uwagę analizując, czy nie doszło do naruszenia zasady równego traktowania określonej w art. 106 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (zwanej PrAut),

d) nie wskazanie, na czym oparł się Sąd przyjmując, że zasady określone w uchwale nr (...) są jednolicie stosowane,

e) nie wskazanie przez Sąd, czy zasadę równego traktowania określoną w art. 106 PrAut odnosi on również do sytuacji, w której pozwany działa jako podmiot nie wskazany w ustawie, jako uprawniony do poboru opłat, np. w sytuacji poboru opłat z tytułu reemisji dokonywanej przez platformy cyfrowe,

5. art. 227 kpc w związku z art. 217 § 1 i 2 kpc, poprzez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie ww. przepisów, w szczególności bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, w tym zawartych w piśmie procesowym powoda z dnia 1 marca 2012r.:

a) o zobowiązanie do dostarczenia tabel wynagrodzeń, stosowanych w okresie objętym pozwem

b) o dostarczenie wszystkich umów z użytkownikami na podstawie których pozwany pobrał wynagrodzenie na rzecz powoda.

6. art. 232 kpc w związku z art. 6 kc poprzez niewłaściwą wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie ww. przepisów, w szczególności przyjęcie, że pozwany wykazał, że zasady określone w uchwale nr(...) są jednolicie stosowane, pomimo tego iż pozwany nie wykazał tego za pośrednictwem żadnego dowodu.

II. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

1. art. 9 PrAut w związku z art. 106 PrAut, poprzez błędną interpretację tych przepisów i przyjęcie, że wypłata wynagrodzenia musi nastąpić w oparciu o reguły określone w wewnętrznej uchwale pozwanego nr (...), określającej udziały współtwórców utworu audiowizualnego,
2. art. 9 PrAut, poprzez błędną wykładnię tego przepisu i przyjęcie, że wysokość udziałów we współautorstwie może zostać ustalona w drodze wewnętrznej uchwały stowarzyszenia działającego, jako organizacja zbiorowego zarządzania,
3. art. 106 PrAut, poprzez błędną wykładnię tego przepisu i nieuwzględnienie, że zasada równego traktowania dotyczy również analogicznego stosowania, w odniesieniu do osób nie zrzeszonych, zasad określonych w statucie oraz umowie o powierzenie praw, w szczególności równouprawnienie powinno polegać na stosowaniu zasady, iż „w przypadku braku porozumienia, co do współudziału w autorstwie utworu, podstawą wypłaty jest orzeczenie sądowe ustalające wysokość udziałów”,
4. art. 471 kc, poprzez błędną wykładnię tego przepisu i przyjęcie, że pozwany prawidłowo wykonał ciężące na nim zobowiązania odnośnie rozliczenia i wypłaty pobranych na rzecz powoda wynagrodzeń,
5. art. 471 kc, poprzez błędną wykładnię tego przepisu i przyjęcie, że wypłata wynagrodzenia była możliwa jedynie w sytuacji dokonania określonych czynności przez powoda,
6. art. 752 kc, poprzez brak zastosowania ww. przepisu, w szczególności brak uwzględnienia przy dokonaniu rozstrzygnięcia tego, iż pozwany pomimo, iż wiedział, że powód nie zgadza się na narzucone warunki odnośnie repartycji, narzucił mu sposób podziału wynagrodzeń nieakceptowany przez powoda, podczas gdy pozwany działający, jako negotiorum gestor w pierwszej kolejności powinien działać z korzyścią osoby, której sprawę prowadzi, i zgodnie z jej prawdopodobną wolą
7. art. 58 Konstytucji w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, poprzez brak zastosowania ww. przepisów, w szczególności zmuszanie powoda do przystąpienia do pozwanego stowarzyszenia i zaakceptowania panujących tam reguł stowarzyszeniowych, w szczególności zasad repartycyjnych, podczas gdy zgodnie z ww. przepisami Konstytucji, które należy stosować wprost, każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się, a wolność ta może zostać ograniczona tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

W związku z powyższym wniesiono o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach za instancję odwoławczą wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że skarżący, przedstawiając, szereg zarzutów co do naruszenia prawa procesowego, nie kwestionuje w żadnym zakresie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny przyjmuje zatem ustalenia te za własne. Zostały one poczynione na podstawie ocenionych przez Sąd Okręgowy dowodów, nie kwestionowanych przez żadną ze stron.

Zarzut opisany w pkt I ppkt 1 apelacji, jak wynika to z jego treści i treści stosownej części uzasadnienia apelacji, nie dotyczy oczywiście kwestii rozpoznania istoty sprawy, ale stanowi element szeregu kolejnych zarzutów kwestionujących ocenę Sądu Okręgowego co do niezasadności żądania wynagrodzenia.

Skarżący przedstawia w apelacji wiele zarzutów dotyczących tak prawa procesowego jak i prawa materialnego.

Ze względu na rodzaj zgłoszonego roszczenia i związaną z nim problematyką prawa materialnego – uzasadnione jest dokonanie przez Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności własnej oceny prawnej dochodzonego roszczenia w

pozaszczynnie stosownych przepisów prawa materialnego (ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych), co pozwoli następnie na odniesienie się do konkretnych zarzutów apelacji.

W sprawie niniejszej powodem jest współtwórca szeregu utworów audiowizualnych (bezsporne).

Pozwana jest stowarzyszeniem działającym na podstawie ustawy – prawo o stowarzyszeniach i jednocześnie organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Powód nie jest członkiem pozwanego stowarzyszenia i nie łączy go ze stroną pozwaną umowa o powierzenie w zarząd autorskich praw majątkowych (bezsporne).

Strona pozwana działa zatem w sprawie w odniesieniu do praw związanych z utworami audiowizualnymi wskazanymi przez powoda – jako negotiorum gestio (art. 752 i nast. k.c.), przy czym powodowi co do zasady służy roszczenie o wynagrodzenie – stosownie do treści art. 70 ust. 2¹ i ust. 3 prawa autorskiego.

Powód jest montażystą i współtwórcą wskazanych przez niego utworów audiowizualnych.

W sprawie niniejszej brak jest informacji i ustaleń (żadna ze stron procesu nie przedstawiała w tym zakresie ani dowodów ani twierdzeń), czy powoda łączyły i jakiej treści umowy z pozostałymi współtwórcami każdego z tych utworów.

Przepis art. 9 ust. 1 prawa autorskiego wprowadza domniemanie co do wielkości udziałów – jednakże powód w toku procesu nigdy nie stwierdził że domniemanie to dotyczy jego udziału w tworzeniu tych utworów – a wręcz przeciwnie wielokrotnie podkreślał, że udział poszczególnych współtwórców jest różny (pismo procesowe z 5 grudnia 2011 r., z 1 marca 2012 r.).

Akceptował co do zasady różny wkład współtwórców oraz różne wielkości udziałów.

Nie zajmował jednak żadnego stanowiska i nie wypowiadał się co do poszczególnych utworów, poprzestając na stwierdzeniu, że udział jego jako montażysty winien wynosić 8,33%, a nie 2%, jak ustaliła to strona pozwana.

Powód w toku niniejszego procesu, stosownie do wyżej wskazanego stanowiska, nie odnosił się do swojego (i innych współtwórców) wkładu w powstanie udziału w prawach autorskich – wyrażając jedynie pogląd, że – co do zasady – udział montażysty w utworach audiowizualnych winien wynosić 8,33%.

Oznacza to, że przedmiotem sporu w sprawie nie była wielkość wkładu pracy współtwórców w poszczególne utwory audiowizualne i związana z tym wielkość udziałów, ale sama zasada – co do tego, jaki winien być udział montażysty jako współautora w prawach dotyczących utworów audiowizualnych.

Tak rozumując istotę żądania powoda i istotę sporu – w sprawie niniejszej żądanie powoda nie mogło być uwzględnione.

Na wstępie należy, odwołując się do stanowiska strony pozwanej, zawartego w odpowiedzi na apelację na jej stronie 3 – wiersze 6-20 od góry, wskazać, że istnieje problem, czy wówczas, jak ma to miejsce w sprawie niniejszej, gdy ozz w drodze uchwały ustala udział współtwórców w prawach do utworu wspólnego (vide: tabela k. 757) i wypłaca co najmniej części współtwórcom stosowne do takich ustaleń wynagrodzenia – współtwórca nie będący członkiem ozz – może domagać się wynagrodzenia innego, niż wynikającego z wewnętrznych ustaleń ozz.

Argumenty zawarte w cytowanym fragmencie pisma strony pozwanej, dotyczą elementów natury faktycznej, jednakże nie tyle istotnych, że, jak zauważa to Sąd Okręgowy, kwestionowanie takiego sposobu funkcjonowania i wypłaty wynagrodzeń – stworzyłoby zburzenie systemu repartycji wynagrodzeń prowadzące do pokrzywdzenia uprawnionych do wypłaty twórców (uzasadnienie Sądu Okręgowego k. 807 akt).

Powyższy argument należy jednakże uzupełnić, odnosząc się wprost do uzasadnionych praw pozostałych współtwórców utworu audiowizualnego.

Jak już wskazano, powód w niniejszym procesie abstrahuje od udziału poszczególnych współtwórców co do każdego konkretnego utworu, ograniczając się do kategorii ogólnej – co do partycypacji montażysty jako współtwórcy określonej kategorii utworów – wyrażając pogląd że udział ten winien wynosić nie 2%, jak ustaliła to strona pozwana, ale 8,33%.

Powstaje stan faktyczny i prawny jest analogiczny, (acz nie identyczny) jak w sprawie zakończonej ostatecznie wyrokiem Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2011 r. – I CSK 237/10.

Również w realiach tamtej sprawy powstał problem, czy można w sprawie o zasądzenie rozstrzygać o prawach współtwórców nie biorących udziału w procesie.

Sąd Najwyższy (podobnie jak Sąd Apelacyjny) wypowiedział się negatywnie co do takiej możliwości, acz zwrócił uwagę (w uzasadnieniu postanowienia z 25 czerwca 2009 r. III CZP 43/09) iż zawsze jest to uzależnione od realiów faktycznych konkretnej sprawy.

W sprawie niniejszej żądanie powoda oznacza jednocześnie żądanie ustalenia przez Sąd o wysokości udziału w prawach innych współtwórców utworów audiowizualnych, przy czym ustalenie to nie miałoby dotyczyć konkretnego wkładu pracy i konkretnego udziału w konkretnym utworze, ale ustalenia takiego udziału, bez odwoływania się do realiów towarzyszących konkretnemu utworowi, co do kilkudziesięciu utworów, co oznacza w istocie ustalenie pewnej abstrakcyjnej (tj. oderwanej od konkretnego utworu) zasady.

Takie żądanie oznaczałoby konieczność przesądzenia przez Sąd w niniejszym postępowaniu o prawach osób nie biorących w nim udziału.

Raz jeszcze należy podkreślić, że powód nie odwołuje się do instytucji domniemania równości udziałów współtwórców ale konsekwentnie wskazuje na potrzebę zróżnicowania takich udziałów.

Z przyczyn już omówionych ustalenie takich udziałów w procesie toczącym się bez udziału pozostałych współtwórców nie jest możliwe.

W procesie, w którym Sąd przesądza o udziale współtwórców w prawach autorskich do utworu – powinien uczestniczyć każdy, kogo dotyczy domniemanie określone w art. 8 i art. 9 ust. 1 prawa autorskiego, gdyż jedynie wówczas istnieje możliwość zapewnienia ochrony interesów pozostałych twórców (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2009 r. III CZP 43/09).

Nie jest możliwe ustalenie takiego udziału wobec jednego ze współtwórców (montażysty), gdy nie można wykluczyć, że każdy z pozostałych współtwórców wystąpi z powództwem o ustalenie innych udziałów do każdego utworu, co mogłoby prowadzić do kolizji pomiędzy dwoma orzeczeniami sądu powszechnego.

Wobec takiej oceny prawnej pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego jak i materialnego są bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Zarzuty co do prawa procesowego dotyczą w istocie kwestii dowodu z opinii biegłego. Dowód taki jest nieprzydatny dla rozstrzygnięcia. Również zarzuty co do prawa materialnego nie dotyczą istoty sprawy.

Bez znaczenia są rozważania dotyczące, jak nazywa to powód, związania powoda uchwałami pozwanego stowarzyszenia.

Ani powód, ani tym bardziej sąd powszechny nie jest związany uchwałami stowarzyszenia w rozumieniu wskazanym przez powoda.

Nie jest to jednakże problem mający znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Żądanie powoda nie może zostać uwzględnione nie dlatego, że powód czy Sąd są związani uchwałami stowarzyszenia, ale dlatego, że z przyczyn już omówionych, w takim, jak niniejszy procesie, Sąd nie może rozstrzygać o prawach podmiotów nie biorących udziału w postępowaniu, gdyż oznaczałoby to pozbawienie ochrony ich uzasadnionych interesów.

Sąd Apelacyjny podziela również ustalenia i ocenę Sądu Okręgowego, iż dopiero w toku procesu strona pozwana mogła wypłacić wynagrodzenie, gdy powód przedstawił informacje do tego niezbędne (m.in. dotyczące wkładu i udziału pozostałych montażystów w części utworów).

Z tych wszystkich względów orzeczono zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach orzeczono stosownie do rozstrzygnięcia, zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 i § 13 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).